

บทที่ 6

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวต่างประเทศประเด็นสิ่งแวดล้อม

ในการศึกษา "กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศทางสถานีโทรทัศน์ไทย" ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่าปัจจัยที่ทำให้เจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างประเทศเลือกแปลหรือไม่เลือกแปลข่าวสิ่งแวดล้อมขึ้นอยู่กับความถนัดหรือไม่ถนัดในการแปลคำศัพท์ทางวิชาการที่บางครั้งต้องอาศัยทักษะการแปลรวมทั้งขึ้นอยู่กับความสนใจด้านสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่แปล บรรณาธิการ หรือผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวต่างประเทศประเด็นสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกต่อบุคคลดังต่อไปนี้

ช่อง 3 ได้แก่

1. น.ส.สุกัญญา รงมี บก.ข่าวต่างประเทศ
2. น.ส.ลักขณา สมบูรณ์ทรัพย์ เป็นจนท.แปลข่าวต่างประเทศ ทำงานนาน 8 ปี

ช่อง 5 ได้แก่

1. นางกัลยา พานิชดี บก.อาวุโส และหัวหน้าข่าวต่างประเทศ
2. น.ส.กิงกาญจน์ มุลนิลตา ผช.บก.ข่าวต่างประเทศ ทำงานนาน 8 ปี
3. น.ส.นิตทา พิณิจพานิชย์ เป็นจนท.แปลข่าวต่างประเทศ ทำงานนานประมาณ 5 ปี

ช่อง 7 ได้แก่ 1. นายวันชัย รุจาวงศ์สันติ บก.ข่าวต่างประเทศ

2. น.ส.ปรียานุช ปัญจวงศ์ ผช.บก.ข่าวต่างประเทศ ทำงานนาน 7 ปี
3. น.ส.อรอุมา วัฒนະสุข เป็น จนท.แปลข่าวต่างประเทศ ทำงานนานประมาณ 2 ½ ปี
4. นายเนติ แก้วเคน อดีตจนท.แปลข่าวต่างประเทศ

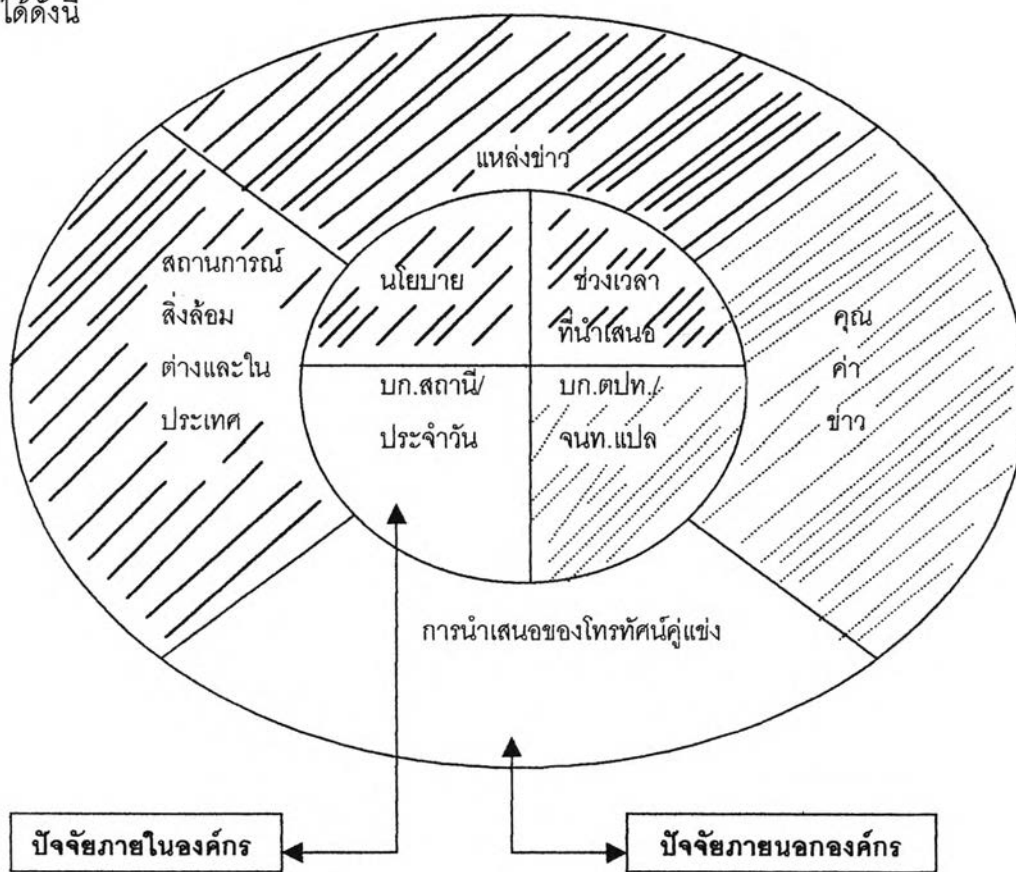
ช่อง 9 ได้แก่ 1. น.ส.เรวดี สุขสมบูรณ์ เป็นจนท.แปลข่าวต่างประเทศ ทำงานนาน 8 ปี

2. น.ส.พจนีย์ มณีขาว เป็นจนท.แปลข่าวต่างประเทศ ทำงานนาน 7 ปี
3. นายอนุพงศ์ บุญญฤทธิ เป็นจนท.แปลข่าวต่างประเทศทำงานนาน 5 ปี แต่เคยทำงานด้านนี้ที่ช่อง 3 มาก่อน

- ช่อง 11 ได้แก่
1. นายทวี จันทรพรหมรินทร์ บก.ข่าวต่างประเทศ
 2. น.ส.อภิรมย์ ปีเตอร์สัน จนท.เรียบเรียงข่าวต่างประเทศ (ลูกจ้างชั่วคราว)
 3. น.ส.เทวี ลั่นเรื่องฤทธิ์ จนท.เรียบเรียงข่าวต่างประเทศ (ลูกจ้างชั่วคราว)
 4. นายสุพัฒน์พงศ์ ประชาศรี จนท.เรียบเรียงข่าวต่างประเทศช่อง 1

- ช่องไอทีวี ได้แก่
1. นายชิบ จิตนิยม บก.ข่าวต่างประเทศ
 2. นายประเทศ สวัสดิ์ดีนา ผช.บก.ข่าวต่างประเทศ

ผลการสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการคัดเลือก การแปล การจัดประเด็นเนื้อหา รูปแบบ ช่วงเวลาการนำเสนอข่าวต่างประเทศประเด็นสิ่งแวดล้อม สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ปัจจัยสำคัญมาก ปัจจัยสำคัญปานกลาง ปัจจัยสำคัญน้อย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศทางโทรทัศน์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. **ปัจจัยภายในองค์กร** ได้แก่ 1. นโยบายของสถานี 2. ลักษณะเฉพาะของเจ้าหน้าที่ซึ่งประกอบด้วยบก.ประจำวัน, บก. ข่าวต่างประเทศและเจ้าหน้าที่แปล และ 3. ช่วงเวลาการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศทางโทรทัศน์

2. **ปัจจัยภายนอกองค์กร** ได้แก่ 1. แหล่งข่าว 2. สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมโลก 3. คุณค่าข่าว และ 4. การนำเสนอของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น

ตอนที่ 1: ปัจจัยภายในองค์กรที่มีผลต่อการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศทางโทรทัศน์

1. นโยบายในการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์

ข่าวต่างประเทศเป็นข่าวที่ไม่ได้สร้างผลกระทบหรือประโยชน์ให้แก่ผู้หนึ่งใดในแง่ปัจเจกบุคคลเพราะเหตุการณ์หรือบุคคลในข่าวเกิดขึ้นในต่างประเทศ การนำเสนอข่าวต่างประเทศจึงไม่มีข้อห้ามหรือข้อควรปฏิบัติเข้มงวดเหมือนข่าวในประเทศที่โทรทัศน์ส่งผลได้ผลเสียต่อบุคคลที่เป็นข่าวหรือถูกพาดพิง ทำให้ดูเหมือนว่าสถานีไม่มีนโยบายคอยกำกับข่าวต่างประเทศ แต่เจ้าหน้าที่ข่าวต่างประเทศส่วนใหญ่จะเข้าใจว่าโทรทัศน์ของตัวเองสังกัดอยู่มีขีดจำกัดในการนำเสนอข่าวต่างประเทศมากน้อยแค่ไหน เช่น สถานีช่อง 5 และช่อง 11 ที่มีข้อจำกัดในการเสนอข่าวต่างประเทศนี้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศหรือภาพพจน์ของรัฐบาล

“...นโยบายตอนนี้กับต่างประเทศนี้ไม่ได้มาควบคุมเรามาก ทำให้เราสามารถมีอิสระเสรีเลือกข่าวอะไรต่างๆ นานาๆ แต่อย่างหนึ่งที่เราเลี่ยงอยู่ตลอดก็คือข่าวที่ส่งผลกระทบกับประเทศไทยที่เราจะต้องปรึกษากันก่อน อะไรที่ไทยเข้าไปเกี่ยวข้องกับเราจะพยายามไม่แตะต้องจะรอการตรวจสอบภายในประเทศ อย่างเช่นข่าวที่บอกว่าบิลลาเดนมาไทยจะมาก่อเหตุตั้งค่ายเราเห็นแต่ที่เราต้องรอตรวจสอบอยู่วันสองวันเราไม่ได้ออกขณะที่ช่องอื่นออก บางทีจะทำงานรายงานพิเศษออกไปเราจะรับมาก่อนเลย พอโทรปรึกษาเบ็องบนก็ได้รับ คำสั่งมาเลยว่าไม่ให้กระพือข่าวนี้อย่างข่าวบิลลาเดน

กลัวว่าจะสร้างความแตกตื่นสร้างความตื่นกลัวให้กับคนไทยมากเกินไปเพราะฉะนั้นอย่ากระพือข่าวนี้ เราก็คงเปลี่ยนข่าว..."(สุพัฒน์พงศ์ ประชาศรี, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2543)

เมื่อสถานีไม่มีนโยบายเฉพาะสำหรับข่าวต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าข่าวต่างประเทศไม่ได้มีความสำคัญถึงขนาดที่สถานีจะต้องคอยจับตาดูความเคลื่อนไหว ส่งผลกระทบต่อข่าวต่างประเทศ ประเด็นสิ่งแวดล้อมด้วยเพราะข่าวสิ่งแวดล้อมยังไม่สร้างผลประโยชน์ให้แก่ผู้ใด ทำให้ไม่มีนโยบายเฉพาะเกี่ยวกับข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศทางโทรทัศน์

"...ไม่ได้เน้นเป็นนโยบายหลักว่าจะต้องแทรกประเด็นข่าวสิ่งแวดล้อมลงไป เด็กๆ เขาจะตัดสินใจเองว่ามันน่าสนใจไหม แต่สิ่งที่มีมันมากับสิ่งแวดล้อมคือความสูญเสียและมันก็กระทบกับประชาชนโดยตรงตัวเราตัวเราคือคนที่ประชาชนส่วนใหญ่มันจะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ส่วนมากน้องเขาก็จะเอาออกเว้นแต่จะเป็นเรื่องวิชาการมากเกินไป อย่างการพบสูตรอะไรที่มันยากต่อการเข้าใจ เขาก็อาจจะตัดทิ้ง แต่ส่วนมากที่มันเกิดขึ้นนี้เขาจะมีเหตุตัวอย่างที่เคยเกิดขึ้นและก็อาจจะอ้างไปถึงว่าเพราะอะไรมันเกิด ทำไมและก็ยกตัวอย่างว่ามันเคยเกิดขึ้นที่ไหนมาแล้ว ส่วนมากน้องเขาจะเลือก..." (กัลยา พานิชดี, สัมภาษณ์ 2 มีนาคม 2543)

เมื่อไม่มีนโยบายแน่ชัดทำให้การนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศถูกนำเสนอเป็นช่วงๆ ไม่มีการนำเสนออย่างต่อเนื่องเป็นคอลัมน์เฉพาะ โดยต้องขึ้นอยู่กับจังหวะของข่าวสิ่งแวดล้อมนั้นๆ แต่การที่นโยบายข่าวโดยรวมของสถานีโทรทัศน์เน้นการนำเสนอข่าวที่มีผลกระทบต่อคนหมู่มาก จึงส่งผลให้ข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่มีโอกาสถูกหยิบยกนำเสนอ และการที่ทุกช่องต่างนำเสนอเพื่อสนองตอบนโยบายของสถานีที่เน้นเสนอข่าวที่มีผลกระทบโดยรวม ทำให้ข่าวที่มีลักษณะนี้ถูกสร้างเป็นข่าวกระแสได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว

"...ดูข่าวที่มีผลกระทบต่อคนหมู่มาก อยู่ในความสนใจอย่างเรื่องได้อ็อกซินในนมผงดคิดว่า จะต้องดังคือคนที่ทำงานด้านข่าวจะมี sense คล้ายๆ กันข่าวจะออกมาเหมือนกัน..."(พจนีย์ มณีขาว, สัมภาษณ์ 16 สิงหาคม 2542)

จากกรณีช่อง 3 ที่ให้นำเสนอข่าวต่างประเทศประเด็นสิ่งแวดล้อมล้วนๆ ในช่วง watch the world หรือมองโลก ทำให้ข่าวที่นำเสนอในช่วงเวลาของรายการมองโลกมีแต่ประเด็นข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ หรือช่อง 7 ที่มีนโยบายเน้นการนำเสนอข่าวในเรื่องใกล้ตัวและมักพบข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศที่มาจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านของไทย เช่น จีน ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ฯ เป็นจำนวนมากแสดงให้เห็นว่านโยบายข่าวมีผลต่อการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศอย่างมาก แม้ว่าจะไม่ได้มีนโยบายโดยตรงต่อข่าวสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจนก็ตาม

“...มันก็ด้วยเป็นแบบอัตโนมัติพอทำไปนานๆ แล้วเราจะเข้าใจ อย่างเข้ามาตอนแรกเราอาจไม่เข้าใจว่า อู๊ย ทำไมเราต้องเอาอันนั้นอันนั้นทำไมต้องให้คนอื่นช่วยแต่พอตอนหลังเข้าใจ อย่างเช่นนโยบายช่องเขาต้องการเน้นว่าไม่ใช่อย่างบีโนเซตส์ ไซมันเป็น headline ของโลก CNN เล่นเป็นอะไรใหญ่โต แต่ของเราอาจเล่นรองลงมาหลังจากเหตุการณ์ในอินโดนีเซียซึ่ง CNN อาจเล่นเป็นรองๆ แต่เราต้องดึงเป็นข่าวแรกเพราะมันใกล้บ้านอันนี้คือนโยบายช่อง นโยบายช่องยังกำหนดให้มีอะไรน่าสนใจตอนท้ายข่าวต่างประเทศคือต้องมีลูกเล่นเพื่อดึงในเรื่องตลาดจะได้มีคนดูมากขึ้น...” (อรอุมา วัฒนະสุข, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2543)

หรือกรณีของช่อง 5 ที่เน้นข่าวต่างประเทศประเด็นเศรษฐกิจเวลา 09.00 โมงทุกวันจันทร์-ศุกร์ และจากการสำรวจพบว่า มีข่าวประเด็นเศรษฐกิจต่างประเทศออกในช่วงนี้เกือบทุกวันวันละ 2-3 ชิ้นทั้งที่ปริมาณข่าวโทรทัศน์ที่สำนักข่าวรอยเตอร์ส่งมาให้ให้น้อยกว่าปริมาณข่าวออกอากาศ แสดงให้เห็นชัดเจนว่าหากมีนโยบายกำหนดช่วงเวลาการนำเสนอข่าวโดยเน้นประเด็นใดประเด็นหนึ่งเป็นหลัก เช่น ประเด็นสิ่งแวดล้อม แน่แน่นอนว่าเจ้าหน้าที่จะต้องทำทุกอย่างเพื่อผลักดันให้มีข่าวต่างประเทศสิ่งแวดล้อมออกอากาศในช่วงเวลาที่กำหนดให้ได้ไม่เช่นนั้นจะเป็นการขัดกับนโยบายที่กำหนด

สรุปได้ว่า การที่สถานีมีนโยบายในการกำหนดประเด็นข่าวในแต่ละช่วงเวลา ส่งผลให้มีการนำเสนอประเด็นข่าวที่กำหนดอย่างมากนั่นคือทำให้มีการนำเสนอข่าวประเด็นนั้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากมีการกำหนดประเด็นข่าวกับข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ ก็ย่อมทำให้มีการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศได้อย่างต่อเนื่องได้เช่นกัน และการที่ปริมาณข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศที่แหล่งข่าวส่งมาให้ให้น้อยอาจเป็นได้ว่าสถานีโทรทัศน์ไม่ได้มีนโยบายเฉพาะที่จะนำเสนอประเด็นข่าวนี้

แหล่งข่าวจึงไม่ได้ป้อนข้อมูลให้ จึงสะท้อนให้เห็นว่านโยบายข่าวมีผลต่อการคัดเลือกและนำเสนอข่าว
สิ่งแวดล้อมต่างประเทศมาก

2. ลักษณะเฉพาะของเจ้าหน้าที่

ผู้วิจัยพบว่าเจ้าหน้าที่แปลข่าว ผช.บก. และบก.ข่าวต่างประเทศไม่ได้มีความรู้เรื่องในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเนื่องจากข่าวต่างประเทศมีหัวข้อหรือประเด็นข่าวที่กว้าง ครอบคลุมข่าวหลายประเด็น และไม่มีภารกิจชัดเจนจะต้องรับผิดชอบเรื่องการแปลข่าวต่างประเทศประเด็นสิ่งแวดล้อมอย่างเดียว ขณะเดียวกันก็ไม่ได้ความชำนาญในการแปลมาตั้งแต่แรกเริ่มในการทำงาน แต่อาศัยในการเรียนรู้และคลุกคลีอยู่กับการแปลข่าวต่างประเทศ จนเข้าใจและรู้ความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ต่างประเทศว่าเรื่องใดที่น่าสนใจหรือกำลังเป็นที่สนใจ แยกแยะว่าเหตุการณ์สำคัญระดับโลก ระดับภูมิภาคและระดับประเทศได้ จุดนี้เองที่ทำให้ข่าวต่างประเทศของแต่ละช่องมีการจัดวางข่าวคล้ายคลึงกันนอกเหนือจากประเด็นข่าวที่เหมือนกันอยู่แล้ว

บุคคลที่อยู่ในฐานะเปิดปิดประตูสารมีระดับความสนใจในข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศแตกต่างกัน บางคนให้ความสนใจข่าวสิ่งแวดล้อมเป็นทุนเดิมและติดตามข่าวประเภทนี้จากสื่ออื่นเป็นประจำ คนประเภทนี้จะไม่ลังเลที่จะนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศประเด็นต่างๆ บางคนให้ความสนใจเมื่อข่าวสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นข่าวใหญ่ เป็นข่าวที่อยู่ในความสนใจของคนทั่วไปหรือข่าวกระแสบุคคลประเภทนี้จึงมักเลือกนำเสนอหรืออนุญาตให้ข่าวสิ่งแวดล้อมออกอากาศได้เฉพาะข่าวที่มีประเด็นสำคัญ

“...ว่ากันตามตรงว่าไม่มีใครเน้นไปว่าเรื่องข่าวสิ่งแวดล้อม ผมคิดว่ามันไปตามกระแสมากกว่า ถ้าไม่มีอะไรใหญ่มันก็ไม่ค่อยตื่นสนใจไปหาว่ากันตามนั้นมากกว่า เราต้องดูว่ามีผลกระทบต่อคนไหม มีผลกระทบอะไรมากไหมเช่นมีฝนเหลืองตรงไหน มันเกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองหรือเปล่าหรือว่าเกี่ยวข้องกับใครไหม อย่างตัดไม้ทำลายป่าในกัมพูชา หรือว่าในพม่าอาจจะเป็นคนไทยเข้าไปมีส่วนร่วมอะไรอย่างเงี้ยะ...”(วันชัย รุจาวงศ์สันติ, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2543)

นอกจากนี้ผู้มีหน้าที่เปิดปิดประตูสารนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศเพราะเห็นว่าเป็นข่าวที่เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะความคิดเรื่องการอนุรักษ์ และคิดว่า การนำเสนอข่าวประเภทนี้อย่างต่อเนื่องจะสามารถสร้างความตระหนักเรื่องสิ่งแวดล้อมระดับโลกแก่สาธารณชนได้ แต่ก็มีอุปสรรคหากผู้เปิดปิดประตูสารด้านสุดท้ายไม่มีความคิดเช่นนี้

“... ผมว่าได้นะ เราต้องยอมรับว่าสื่อนี้มีอิทธิพลเยอะ สื่อโทรทัศน์นี่เรียกว่ามากกว่าทุกสื่อ หนังสือพิมพ์ วิทยุก็ไม่เห็นภาพ แต่สื่อโทรทัศน์เสนออะไรไป คนเขาก็เห็นชัด แม้แต่เรื่องง่ายอย่างเรื่องของการล่าปลาวาฬ เรื่องทำลายความสมดุลของทรัพยากรน้ำ อะไรพวกนี้ เห็นเลือดเห็นอะไรชะโลมเต็มจอนี้ คนดูเห็นแล้วก็สลดใจ และเห็นภาพชัดเจน แม้แต่เรื่องของกินเนื้อสุนัขแถวอิสาน บ้านเรานี้ ทำสด(รายการถ่ายทอดสด)อาหารก็ตาม ทำรายการข่าวก็ตาม คนเขาก็ไอ้โฮ ทนไม่ไหวแล้ว มีความรู้สึกว่ามันต้อง anti แล้ว มันกินไม่ได้แล้ว มันต้องช่วยกันอนุรักษ์สิทธิสัตว์ก็มีเยอะ สะท้อนออกมาเยอะ...” (คุณชิบ จิตนิยม, สัมภาษณ์ 16 ธันวาคม 2542)

“...เราทำ แต่เขาไม่เอาออกเราก็ช่วยไม่ได้ ไซ้ มีความสนใจในข่าวสิ่งแวดล้อม เพราะมันเป็นผลกระทบต่อตัวเรานะ สิ่งแวดล้อมทุกอย่าง ฉะฉาย เรื่องความอึดอัดใจเพราะถือว่าเราได้ความรู้ คือเราก็ไม่มีสิทธิไปบังคับให้เขาออนไลน์เพื่อที่จะให้คนอื่นได้รับรู้ เคยมีความรู้สึกว่าเขาน่าจะรู้ข่าวแบบนี้ นะ...ถึงจะอยู่ในฐานะที่มีคนคาดหวังกับช่อง 7 ว่าเป็นช่องที่มีคนดูมาก แต่ก็ไม่ได้มีบทบาทที่จะไปคิดว่าเขาเราต้องเล่นข่าวแบบนี้เพราะคนดูคาดหวัง เราคิดได้แต่คิดเราเป็นที่วิถีนานาน่าจะเสนอข่าวนี้ แต่เราไม่สามารถไปกำหนดได้ว่าต้องออกข่าวนี้เราได้แต่คิดเราได้แต่ทำแต่คนที่ออกคือบรรณาธิการที่ออกอากาศวันนั้นหรือผู้ที่ดูแลข่าวรับผิดชอบข่าวทั้งหมด...” (คุณปริยานุช ปัญจวงศ์, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2542)

สรุปได้ว่าลักษณะเฉพาะของผู้อยู่ในฐานะเปิดปิดประตูสาร ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่แปล ผช. บก.ข่าวต่างประเทศ บก.หรือหัวหน้าข่าวต่างประเทศ รวมทั้งบก.สถานีและบก. สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. มีความเป็นนักสื่อสารมวลชน ผู้เปิดปิดประตูสารที่มีลักษณะเช่นนี้จะพยายามทำหน้าที่ของตัวเองในฐานะสื่อสารมวลชนคือสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่สาธารณชนรวมทั้งการให้ความบันเทิง เมื่อพิจารณาว่าข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศอยู่ในทั้ง 3 ประเภทก็จะผลักดันให้มีการแปลและออกอากาศข่าวประเภทนี้ ผู้เปิดปิดประตูสารที่เป็นเจ้าหน้าที่แปลและมีความเป็นนักสื่อสารมวลชนมักสอบถามผู้รู้เมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจคำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ในข่าวสิ่งแวดล้อม และไม่มีระบุในพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย

2. มีความตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและปัญหาที่เกี่ยวข้อง ผู้เปิดปิดประตูสารจะติดตามข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมทั้งในและต่างประเทศจากสื่ออื่นๆ เมื่อเห็นแหล่งข่าวส่งข่าวต่างประเทศประเด็นสิ่งแวดล้อมเข้ามาก็จะหยิบยกขึ้นมานำเสนอโดยไม่ลังเลว่าเป็นข่าวที่อยู่ในกระแสความสนใจของคนทั่วไปในเวลานั้นหรือไม่ ซึ่งผู้เปิดปิดประตูสารที่มีความตระหนักในเรื่องนี้มักอธิบายคำหรือขยายความเพิ่มเติมในเนื้อข่าวและทำให้เนื้อข่าวมีความยาวกว่าปกติ

3. มีความเป็นนักการตลาด ผู้เปิดปิดประตูสารมักประเมินข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศที่จะคัดเลือกแปลออกอากาศโดยคำนึงถึง "ตลาด" ผู้รับสารเป็นหลัก สังเกตว่าผู้รับสารสนใจหรือชอบข่าวประเภทใดโดยอาศัยธรรมชาติของคนที่มีความอยากรู้อยากเห็นเป็นเกณฑ์วัด ซึ่งเปรียบเสมือนนักการตลาดที่ต้องศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคก่อนวางผลิตภัณฑ์ในท้องตลาด ผู้เปิดปิดประตูสารที่มีความเป็นนักการตลาดมักนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมตามกระแส เป็นการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมแบบพาณิชย์คือตามแฟชั่นนั่นเอง

3. ช่วงเวลาออกอากาศ

สถานีโทรทัศน์บางช่องกำหนดลักษณะข่าวในแต่ละช่วงอย่างชัดเจน โดยเฉพาะ ช่อง 3 ที่กำหนดให้ข่าวเข้าเป็นข่าวลักษณะผ่อนคลายเป็น ข่าวต่างประเทศที่ออกอากาศในช่วงนี้จึงเป็นข่าวไม่เครียด เป็นข่าวในลักษณะ soft news ยกเว้นจะมีสถานการณ์สำคัญเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ข่าวช่วงมองโลกเวลา 14.30 น. เน้นเรื่องสภาพแวดล้อมโลกเป็นหลัก ข่าวสิ่งแวดล้อมในช่วงนี้ส่วนใหญ่เป็นข่าวการเคลื่อนไหวขององค์กรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นหลัก โดยเฉพาะข่าวการประท้วงของกลุ่มกรีนพีซ เป็นต้น หรือ ช่วงซีพอร์ข่าวเวลา 19.30 น. ลักษณะข่าวจะเป็นลักษณะข่าวประเภทประชาชนนิยมหรือ

ข่าวชาวบ้านทั่วไป ข่าวสิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะสอดคล้องกับช่วงเวลานี้คือข่าวเกี่ยวกับสัตว์ อาจมีทั้งข่าวความสามารถพิเศษของสัตว์ การช่วยเหลือชีวิตสัตว์ เป็นต้น

“...มันอย่างนี้คือเขาจะแบ่งช่วงของ character ของช่วงข่าวแต่ช่วงของเขาไว้ว่าอันนี้มันต้องเป็นข่าวยังงี้ ช่วงนี้ต้องเป็นข่าวอารมณ์นี้มันเป็นอารมณ์ของมันอย่างอารมณ์ 5 โมงครึ่งก็จะเป็นแบบมติชนคือเราเรียกกันเองว่าข่าว 5 โมงครึ่งคือข่าวมติชนข่าวทุ่มครึ่งคือขีพจรข่าวก็เป็นพวกไทยรัฐ มีการตุนมีอะไรเฮฮาสนุกสนานตลกไปกฮามี dirty joke บ้างนิดหน่อย...” (ลักขณา ทรัพย์สมบุญรณ์, 20 มกราคม 2543)

ช่อง 5 ช่วงข่าวเที่ยงจะเน้นข่าวที่อยู่ในกระแสหรืออยู่ในความสนใจ ซึ่งข่าวกระแสส่วนใหญ่เป็นข่าวหนักดังนั้นข่าวสิ่งแวดล้อมที่จะออกในช่วงนี้จึงเป็นข่าวประเภทภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นหลัก หรือข่าวสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อคนหมู่มาก

ขณะที่ช่อง 7 จะมีช่วงปิดท้ายข่าวหลังจบข่าวต่างประเทศ ซึ่งจะเน้นข่าวต่างประเทศที่มีลักษณะเบาสมอง จำพวกวิทยากรความก้าวหน้าทางการแพทย์และเทคโนโลยี ข่าวสิ่งแวดล้อมที่ออกในช่วงนี้จึงเป็นข่าวการขยายพันธุ์สัตว์หายาก

ส่วนช่อง 9 และไอทีวี ซึ่งมีเวลาออกอากาศในแต่ละช่วงหลายนาที่ข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศจึงมีโอกาสได้ออกอากาศปะปนกับข่าวประเด็นอื่นๆ ขณะที่ช่อง 11 ไม่ได้ให้ความสำคัญกับช่วงเวลาข่าวแต่ขึ้นอยู่กับว่าข่าวไหนมีความสำคัญที่ควรจะเล่นในเบรคข่าวหรือช่วงเวลานั้นๆ

ขณะเดียวกันแม้ผู้วิจัยจะไม่ได้สำรวจปริมาณข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศในช่วงข่าวภาคเช้า ภาคเที่ยงวันและภาคค่ำครบทุกช่องแต่จากการเปิดเผยของเจ้าหน้าที่พบว่าสถานีส่วนใหญ่จะนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมในทั้ง 3 ภาค คือภาคเช้า ภาคเที่ยงวันและข่าวหลักภาคค่ำมากกว่าในช่วงเบรคข่าวสั้น แสดงให้เห็นชัดเจนว่าช่วงเวลาข่าวมีผลต่อการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมทางสถานีโทรทัศน์

นอกจากนี้ ช่วงเวลาชาวต่างประเทศที่สามารถออกอากาศได้มากกว่า 3 นาทีขึ้นไปซึ่งส่วนใหญ่เป็นข่าวภาคเช้า ข่าวภาคเที่ยงวันและข่าวภาคค่ำ จะพบว่ามีการส่งข่าวดังกล่าวออกอากาศมากกว่าช่วงเบรคข่าวสั้น ในเวลาเดียวกันข่าวข่าวดังกล่าวออกในช่วงเวลาที่กล่าวจะมีลักษณะสรุปใจความสั้นๆ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ต้องการผลักดันให้ข่าวได้ออกอากาศในปริมาณมาก ซึ่งข่าวที่พบส่วนใหญ่จึงเป็นข่าวภัยพิบัติจากธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม โคลนถล่ม แผ่นดินไหว เป็นต้น ขณะที่ข่าว ข่าวดังกล่าวออกอากาศในช่วงเบรคข่าวสั้นซึ่งมีเวลาข่าวต่างประเทศประมาณ 1-2 นาที จะมีความยาวของเนื้อหาข่าวมากกว่าแต่โอกาสออกอากาศน้อยกว่าข่าวข่าวดังกล่าวในช่วงเวลานี้ส่วนใหญ่เป็นข่าวข่าวดังกล่าวที่มีคำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ปะปนซึ่งมักเป็นข่าวภัยพิบัติที่มีปฏิกิริยาทางเคมี และรายงานสภาพแวดล้อม

ตัวอย่าง ข่าว "ภัยนมแม่" 19.00 น. ของวันที่ 12 กรกฎาคม 2542 ช่องไอทีวี

ผู้ประกาศ ----- "...แม้ว่านมแม่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารก (ออกตัว/โปรยหัว) แต่กองทุนพิทักษ์สิ่งแวดล้อมรายงานว่า พบสารพิษปนเปื้อนจำนวนมากในนมแม่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสารเคมีที่มนุษย์ผลิตขึ้นใช้ในชีวิตประจำวัน

กองทุนพิทักษ์สิ่งแวดล้อม "เวิลด์ ไรต์ ฟันด์ ฟอว์ เนเจอร์" ระบุในรายงานที่เผยแพร่ในประเทศอังกฤษว่าจากการตรวจสอบตัวอย่างน้ำนมมารดาทั่วโลกพบว่ามีสารพิษปนเปื้อนมากกว่า 350 ชนิด ส่วนใหญ่เป็นสารเคมีที่เป็นส่วนประกอบของสินค้าที่ใช้ประจำวันไม่ว่าจะเป็นน้ำหอม ครีมกันแดดหรือยาฆ่าแมลงรวมทั้งควันพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและขบวนการบำบัดน้ำ

สารพิษเหล่านี้จะถูกดูดซึมเข้าไปในร่างกายของมนุษย์ทุกวันโดยผ่านทางผิวหนังอากาศและอาหาร และไปสะสมอยู่ในน้ำนมของมารดาซึ่งสารพิษบางตัวเป็นสารที่ก่อให้เกิดมะเร็งและทำลายระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายซึ่งไม่เพียงแต่ทารกเกิดใหม่เท่านั้นที่อาจได้รับสารพิษจากน้ำนมมารดาแต่เด็กที่อยู่ในครรภ์ก็อาจได้รับสารพิษเหล่านี้ด้วย

กองทุนเวิลด์ ไรต์ ฟันด์ บอกว่าจุดมุ่งหมายที่เผยแพร่รายงานนี้ก็เพื่อต้องการให้อุตสาหกรรมต่างๆ ลดการปล่อยมลภาวะและให้หน่วยงานของรัฐห้ามการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์

ข่าว 05.30 น. "ภัยนมแม่" ของวันที่ 12 กรกฎาคม 2542 ช่อง 7

"...สื่อมวลชนอังกฤษรายงานอ้างผลการวิจัยของสถาบัน "เวิร์ลด์ ไรต์ ฟินด์ โฟร์ เนเจอร์" ว่าจากการตรวจสอบน้ำนมมารดาทั่วโลกพบว่ามีสารที่เป็นพิษปนเปื้อนอยู่มากกว่า 350 ชนิด ซึ่งเกิดจากบริโภคอาหารหรือรับสารพิษเข้าไปในร่างกายของมารดา ซึ่งเมื่อสะสมเข้าไปมากๆ อาจก่อให้เกิดโรคมะเร็งส่งผลกระทบต่อระบบภูมิคุ้มกันโรคในร่างกายมนุษย์หรือบางครั้งก็ส่งผลกระทบต่ออวัยวะที่ผลิตฮอร์โมนในร่างกายมนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารพิษในน้ำนมแม่จะส่งผลกระทบต่อทารกที่ดื่มนมแม่ด้วย..."

จะเห็นว่าเนื้อข่าวภัยนมแม่ของช่องไอทีวีมีความยาวประมาณ 1 นาที เนื้อข่าวมีทั้งการโปรยหัวและระบุถึงที่มาที่ไปของสารพิษในนมแม่อย่างละเอียดรวมถึงสาเหตุที่มีการเปิดเผยถึงข่าวนี้ขณะที่ช่อง 7 ซึ่งบอกเล่าแต่แกนของเรื่องเป็นหลักเพราะมีเวลาเพียง 35 วินาที ลักษณะข่าวไม่มีการโปรยหัวเพราะเป็นการร้อยเรียงข่าวรวมกับข่าวอื่นๆ เห็นชัดเจนว่าเมื่อเวลาต่างกันทำให้การนำเสนอเนื้อหาข่าวต่างกันไปด้วย ข้อจำกัดเรื่องเวลาข่าวออกอากาศจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ

สรุปว่าข่าวต่างประเทศประเภทสิ่งแวดล้อมมีโอกาสถูกเลือกนำเสนอหรือไม่ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาข่าวว่าแต่ละช่วงมีเวลาออกอากาศมากน้อยแค่ไหน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศมีแปลออกอากาศมากในช่วงข่าวที่มีเวลาออกข่าวต่างประเทศในแต่ละช่วงมากกว่า 3 นาทีขึ้นไปส่วนใหญ่จะเป็นช่วงเวลาข่าวภาคเช้า ภาคเที่ยงวัน รวมทั้งข่าวหลักภาคค่ำ และในเวลาเดียวกันโอกาสข่าวประเภทสิ่งแวดล้อมจะถูกนำเสนอมีน้อยหรือเป็นศูนย์ เมื่อความยาวของเวลาออกอากาศมีประมาณ 1-2 นาที ในช่วงเบรคข่าวสั้น ซึ่งหมายความว่าข่าวประเภทสิ่งแวดล้อมมีโอกาสออกหรือไม่ออกอากาศขึ้นอยู่กับช่วงเวลาข่าวด้วย

"...เคยคิดอยากแปลข่าวสิ่งแวดล้อมที่คนอื่น ๆ ไม่แปล แต่การทำข่าวโทรทัศน์ต้องคำนึงถึงเวลาด้วย เพราะบางทีมีข่าวสำคัญ ข่าวสำคัญมากทุกข่าวเลยถ้าไม่มีเวลาออกก็ต้องเก็บไว้คือถ้าออกประจำวันไม่ได้ เราก็จะไปออกรายการ อ.ส.ม.ท. นิวส์ ลูค เป็นข่าวที่ออกในช่วงวันหยุดภาคเที่ยงช่วงนี้

จะมีข่าวพวกนี้เยอะ เราสามารถเอาข่าวพวกนี้ไปออกช่วงนี้ได้ จะออกในวันหยุดนักขัตฤกษ์ช่วงเที่ยง เป็นรายการพิเศษของสถานี เป็นรายการวันหยุด คุณกิติมาดำเนินรายการสลับกับคุณอัญชลี ชาวต่างประเทศเป็นผู้ผลิต ข่าวที่ออกในช่วงนี้ไม่ใช่ข่าวคัดออก แต่บางที่เป็นข่าวเด่นที่เราใส่ไว้ในช่วงสาระ บันเทิงของข่าวปกติทุกวันอยู่แล้ว แต่ช่วงสาระบันเทิงมันสั้น อย่างยาวก็ 20 วินาทีเพราะเวลามันจำกัด แต่พอเราเอามาใส่ใน อ.ส.ม.ท. นิวส์ ลุก ก็จะสามารถใส่รายละเอียดได้เยอะเกือบ 1 นาที ข่าว สิ่งแวดล้อมที่เราเอาไปออกในช่วงนี้ ไม่ใช่ข่าว low หรือเหลือตกแบบนั้นมันไม่ใช่..."(คุณพจนีย์ มณีขาว, สัมภาษณ์ 16 สิงหาคม 2542)

ตอนที่ 2: ปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีผลต่อการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อม ต่างประเทศทางโทรทัศน์

1. แหล่งข่าว

สถานีโทรทัศน์ไม่ได้ผลิตข่าวต่างประเทศด้วยตนเองแต่อาศัยวัตถุดิบข่าวจากแหล่งข่าว เนื้อหาและประเด็นข่าวจึงผ่านการกลั่นกรองมาแล้วระดับหนึ่งซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าข่าวสิ่งแวดล้อม ต่างประเทศก็ถูกกลั่นกรองมาแล้วขั้นหนึ่งจากแหล่งข่าว ไม่ว่าจะในพื้นที่หรือภูมิภาคที่เกิดเหตุ และ ปริมาณข่าว

แหล่งข่าวจึงมีสถานะเป็นนายประตูดั้งเดิมแรกเพราะเป็นผู้ป้อนข้อมูลข่าวให้สถานี โทรทัศน์ และการที่ปริมาณการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศของโทรทัศน์ไทยเพิ่มมากขึ้นเป็น เพราะแหล่งข่าวส่งข่าวสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นนั่นเอง เจ้าหน้าที่ข่าวต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ อธิบายว่าสำนักข่าวรอยเตอร์มีลักษณะการส่งข่าวแตกต่างจากเดิมจากที่เคยเน้นการเมืองเป็นหลักก็ มาเพิ่มเป็นประเด็นข่าวอื่นๆ หลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะประเด็นข่าวที่ไม่หนักหรือประเภท soft news ข่าวต่างประเทศประเด็นสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่จัดอยู่ในประเภทข่าวเหล่านี้ด้วยยกเว้นประเภท ภัยพิบัติจากธรรมชาติที่จัดอยู่ในจำพวกข่าว hard news และซึ่งแหล่งข่าวให้ความสำคัญและส่งมา เป็นประจำอยู่แล้ว

"...ทำงานมานาน 8 ปีแล้วและเห็นการเปลี่ยนแปลงการส่งข่าวของแหล่งข่าวรอยเตอร์ว่ามันไม่เหมือนเดิม ช่วงหลังรอยเตอร์เน้นสิ่งแวดล้อมมากขึ้นตอนนี้ น้ำท่วม ภูเขาไฟระเบิด ปีที่แล้วช่วงนี้ไม่ค่อยมีนะ จะมีกลางปีอย่างอเมริกากลางที่ถูก เฮอริเคนมีทซ์ซัดก็ช่วงกลางๆ ปี คิดว่ามันไม่น่าปกตินะเพราะมันมีหลายอย่างมาก อย่างหิมะถล่ม ถล่มเพราะอะไร อาจจะถูกอุณหภูมิโลกสูงขึ้นทำให้หิมะละลาย ธารน้ำแข็งแยกตัว มันแล้วแต่ช่วงนะว่าช่วงไหนมันบูม อย่างอาทิตย์ที่แล้ว น้ำท่วมหนักมากในออสเตรเลีย ซิมบับเว โมซัมบิก รู้สึกว่าทุกคนสนใจและกระตือรือร้นไปหมด ออสเตรเลียก็ทวีปหนึ่งแอฟริกาอีกทวีปหนึ่งมันใกล้เคียงกันแต่น้ำท่วมเหมือนกันคนที่ตั้งคำถามแล้วว่ามันเกิดอะไรขึ้น..." (กึ่งกาญจน์ มุลนิลดา, สัมภาษณ์ 2 มีนาคม 2543)

"... สัดส่วนก็ไม่ค่อยมากเท่ากับการเมือง เขาคงจัดลำดับความสำคัญว่าอะไรควรจะเยอะสัดส่วนเป็นยังไง คิดว่าเขาในฐานะคนข่าวต่างประเทศเขาก็คงมีแนวคิดเหมือนกับกองบก. ทั่วๆ ไปในประเทศของเราคือการเมืองมาก่อนอันดับหนึ่งแล้วเรียงลงมา ทำๆ ก็คือ สิ่งแวดล้อม สังคมอาจมาก่อนนิดหน่อย ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนซึ่งจริงๆ มันก็สัมพันธ์กัน..." (ลักขณา ทรัพย์สมบุญ, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2543)

การที่แหล่งข่าวส่งข่าวต่างประเทศประเด็นสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นอกจากจะทำให้โอกาสที่เจ้าหน้าที่แผนกข่าวต่างประเทศหยิบขึ้นมาแปลออกอากาศสูงขึ้นด้วยแล้ว ยังทำให้เจ้าหน้าที่เริ่มรู้สึกถึงปัญหาสภาพแวดล้อมโลกเพราะต้องรับรู้ข่าวสารประเภทนี้ผ่านแหล่งข่าวบ่อยกว่าคนอื่นเนื่องจากเจ้าหน้าที่ถือเป็นนายด่านคนที่ 2 ที่จะคัดเลือกข่าวออกอากาศ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าเจ้าหน้าที่แผนกข่าวต่างประเทศของไทยส่วนใหญ่รู้สึกผิผัสถึงปัญหาสภาพแวดล้อมโลกเพราะซึมซับข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข่าว พร้อมมีความคิดว่าการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศเป็นการมองปัญหาของโลกภายนอก และเห็นว่าหลายครั้งที่ไทยก็มีปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นคล้ายๆ กันกับในต่างประเทศ ข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จึงดูเป็นเรื่องใกล้ตัวมากกว่าข่าวต่างประเทศประเด็นอื่นๆ

"...ข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศจริงๆ แล้วก็คือว่าเป็นการมองปัญหา ถ้าพูดถึงคนไทยได้ดูข่าวสิ่งแวดล้อมจากข่าวดาวเทียมเป็นการมองปัญหาที่กว้างขึ้น อย่างที่หนูบอกบางทีสื่ออาจจะตกเป็นเหยื่อ หรือกลายเป็นกระบอกเสียงอะไรก็ตามแต่ว่าเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้นบางทีคนนั่งดู

ถามว่าเฮ้ย! เอลนิโญคืออะไร ลานิญญาคืออะไร ชาวบ้านตาสีตาสีทำมานี้ไม่รู้เรื่องหรือกว่าทำไมฝนแล้ง คนไม่รู้ ถ้าเกิดใส่ตรงนี้เข้าไปเยอะๆ นี่จริงๆ แล้วมันก็ชิมได้เหมือนกันนะว่า อ้อ เป็นเพราะเรานี่แหละ มนุษย์นี่แหละไม่มีใครถึงเวลาแล้วหรือยัง แต่ไฉนถึงเวลาแล้วลุกขึ้นมาช่วยมันก็คงค่อนข้างยากแต่อาจ จะชิมที่จะได้ก็คือเด็กกลุ่มหลังเด็กที่กำลังเรียนและมีสื่อตัวนี้เข้ามาเกี่ยวข้องกับตรงนั้นจะเข้าไปช่วยเสริมให้ เขาได้สามารถวิเคราะห์ สามารถมองปัญหาค่อนข้างลึกซึ้งมากขึ้นความน่ากลัวถ้าพูดถึงตัวเรา ก็คือ ความน่ากลัวของมนุษย์ที่ทำร้ายธรรมชาติ ผลกระทบคืออะไรบวกกับบนอสมตราตามุสมีสารพัด จริงๆ แล้วเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอย่างน่าทึ่งอยู่ อยู่ๆ เกาะจมหายไปอย่างนี้เพราะฉะนั้นมันคืออะไร มันก็คือปัญหาสิ่งแวดล้อมทำไมสิ่งแวดล้อมพวกนี้มันเกิดจากอะไร ไม่ใช่ปลาโลมา ไม่ใช่ปลาวาฬ ไม่ใช่ลิงค่างในป่าไม่ใช่เลยก็คือมนุษย์นี่แหละ..." (สุกัญญา รอมมี, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2543)

นอกจากนี้แหล่งข่าวยังทำให้การจัดอันดับชาวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศทางโทรทัศน์ไทย คล้ายคลึงกันเพราะส่วนใหญ่ต่างรับวัดดูดิบขาวจากแหล่งข่าวเดียวกัน แสดงว่าแหล่งข่าวมีผลต่อการ คัดเลือกประเด็นชาวสิ่งแวดล้อมแปลออกอากาศของสถานีโทรทัศน์

"...ใช่ แน่นนอน เพราะเขาเขียนมาอย่างไรก็ต้องไปตามนั้น ถ้าใน sense ของชาว สิ่งแวดล้อมที่ไม่ใช่เป็นชาวระดับโลก อย่างการประท้วงของกรีนพีซที่เขาประท้วงที่ไรส่วนมากก็เป็นยัง งั้นก็ไม่เสนอ แต่ถ้าวันในวันนั้นไม่มีอะไรเล่นจริงๆ คือไม่มีข่าวอื่นๆ ที่น่าสนใจส่งมา ทุกช่องต้องเล่น อย่างข่าวปลาวาฬเมื่อวันเสาร์-อาทิตย์ที่ผ่านมา ไม่มีอะไรจะเล่นกันเลยทุกช่อง ก็ต้องเล่นปลาวาฬนี่แหละ..." (คุณลักขณา สมบูรณ์ทรัพย์, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2543)

"...ก็มีส่วนเยอะ อย่างที่ว่าความจำกัดเรามี เรามี script แต่ไม่มีภาพ เราก็ลำบากแต่ว่า ก็ O.K. ถ้าหากว่าเป็นเรื่องที่เมืองไทยเรามีภาพ เราก็ไปถ่ายมาหลายเรื่องที่ไอทีวีเปิดประเด็นแล้วทำให้ สังคมตื่นกันพอสมควร มีหลายเรื่องนะที่เสนอไปแล้วคนตื่นตัวกันเยอะ..." (คุณชิบ จิตนิยม, สัมภาษณ์ 16 ธันวาคม 2542)

"...ผมว่าโดยมากมันก็คล้ายๆ กันเพียงแต่ว่าบางช่องมีเวลามากกว่า บางช่องมีเวลาน้อยเท่านั้นแหละ สิ่งที่จะทำให้ข่าวต่างประเทศแตกต่างกันเวลาก็คือเป็นส่วนหนึ่ง แต่มันจะไปแตกต่างกัน

กันอีกครั้งหนึ่งถ้าหากว่ามีข่าวใหญ่ ตรงนั้นก็แล้วแต่ทรัพยากรบุคคลของแต่ละช่องว่าจะไปหาข่าวอะไรมาได้แค่ไหน..." (คุณวันชัย รุจาวงศ์สันติ, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2543)

"...การทำงานมันไม่น่าจะแตกต่างจากช่องอื่นๆ หรือ เพราะแหล่งข่าวก็เหมือนๆ กัน แตกต่างกันตรงประเด็นที่ฉีกกันออกไป..." (คุณกันยา รอมมี, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2543)

จากที่กล่าวมาจึงกล่าวได้ว่าแหล่งข่าวเป็นตัวกำหนดปริมาณข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศว่าจะมีมากหรือน้อยซึ่งมีผลต่อการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ไทย เพราะถ้าแหล่งข่าวเน้นการส่งข่าวประเด็นใดประเด็นหนึ่ง สถานีโทรทัศน์ไทยก็ไม่มีทางเลือกโดยเฉพาะโทรทัศน์ช่องที่มีแหล่งข่าวเพียงแหล่งเดียว

2. สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศได้รับการคัดเลือก ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมเจ้าหน้าที่ข่าวต่างประเทศโทรทัศน์จะพิจารณาสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในเวลานั้นเป็นสำคัญ เช่น หากกรณีสำนักข่าวส่งข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศประเภทไหนมามาก ๆ เจ้าหน้าที่จะสามารถคาดเดาได้ว่าเรื่องใดที่อยู่ในกระแสความสนใจของโลก หรือระดับความรุนแรงของปัญหามีมากน้อยแค่ไหน ซึ่งสังเกตได้ง่ายจากปริมาณความถี่ของข่าวที่ส่งเข้ามา ซึ่งในรอบปี 2541 หลายประเทศทั่วโลกเผชิญวิกฤติสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะอิทธิพลจากปรากฏการณ์เอลนีโญ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศยังเป็นตัวผลักดันให้มีการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศด้วย เช่น หากในประเทศมีปัญหาเรื่องภัยแล้ง เจ้าหน้าที่จะพิจารณาว่าในประเด็นข่าวต่างประเทศที่แหล่งข่าวส่งมาให้มีข่าวเกี่ยวข้องกับภัยแล้ง หรืออุทกภัยซึ่งเป็นเรื่องตรงกันข้ามหรือไม่ หากมีก็จะมีการนำเสนอ และอาจโยงไปรวมกับข่าวในประเทศด้วย

สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมยังเป็นกระแสดำเนินให้สาธารณชนเกิดความสนใจ และตื่นตัวส่งผลให้มีการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว สื่อสามารถถือโอกาสนี้นำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมแบบครบวงจร คือข่าวสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่จะเริ่มต้นที่ "ความเสียหายหรือผลกระทบ"

ที่เกิดขึ้นก่อน จากนั้นจึงมีการนำเสนอถึงสาเหตุและแนวทางป้องกันแก้ไข ความเสียหายที่เกิดจากภัยธรรมชาติซึ่งมนุษย์ไม่สามารถป้องกันไว้ล่วงหน้าได้ แต่สาเหตุหลักของภัยธรรมชาติมีต้นตอมาจากมนุษย์ ทำให้ชาวสิ่งแวดลอมไม่ได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะหายนะหรือความเสียหายจากภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นแล้วเท่านั้น แต่จะขยายไปถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นด้วย สถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงจึงทำให้คนหันมาให้ความสนใจวิธีการป้องกันมากขึ้น ซึ่งวิธีการป้องกันได้ดีก็คือการเตือนภัยเพื่อลดระดับความรุนแรงของปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมาได้ ชาวสิ่งแวดลอมต่างประเทศที่มีลักษณะเตือนภัยจึงถูกหยิบยกนำมาเสนอมากขึ้น

กล่าวได้ว่าสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมโลกและในประเทศเป็นตัวกำหนดปริมาณการนำเสนอชาวสิ่งแวดลอมต่างประเทศ โดยหากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมมีระดับความรุนแรงหรือส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ การนำเสนออีกจะมีอย่างต่อเนื่อง

3. คุณค่าข่าว

นอกเหนือจากแหล่งข่าวและสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมจะมีบทบาทในการกำหนดการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศแล้ว คุณค่าหรือความสำคัญของข่าวยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ข่าวๆ ข่าวนั้นถูกหรือไม่ถูกคัดเลือกออกอากาศได้ ซึ่งนอกจากคุณค่าของข่าวที่มีในแง่ที่ส่งผลกระทบต่อโลกหรือคนส่วนมากแล้ว ยังมีดัชนีบ่งบอกว่าชาวสิ่งแวดลอมมีคุณค่าพอที่จะนำเสนอหรือไม่อีกหลายประการ เช่น เป็นเรื่องใกล้ตัวหรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับปากท้องของสาธารณชน เป็นเรื่องที่ตอบสนองความพึงพอใจของสาธารณชน เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแบบเฉียบพลันและคาดไม่ถึง ชาวสิ่งแวดลอมต่างประเทศที่มีลักษณะเหล่านี้จึงมักถูกหยิบยกขึ้นมาถอดความออกอากาศ

ดังนั้นชาวสิ่งแวดลอมที่มักปรากฏอยู่ในข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศส่วนใหญ่จึงเป็นชาวสิ่งแวดลอมที่เกิดขึ้นในประเทศเพื่อนบ้าน เป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนทั่วไป เช่น ข่าวการพบสารพิษไดออกซินที่ปะปนอยู่ในอาหารซึ่งพบเบื้องต้นในกลุ่มประเทศอียูเมื่อช่วงต้นปี 2542 ข่าวเกี่ยวกับพืชตัดแต่งพันธุกรรมหรือ GMOs เป็นต้น ส่วนชาวสิ่งแวดลอมที่ตอบสนองความพึงพอใจของผู้รับสารส่วนใหญ่เป็นข่าวเกี่ยวกับสัตว์ เช่น การช่วยเหลืออพยพสัตว์ที่ถูกน้ำท่วม หรือลูกเสือกิน

นมแม่สุนัข และข่าวที่สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นแบบคาดไม่ถึงส่วนใหญ่เป็นข่าวภัยพิบัติจากธรรมชาติ และข่าวภัยพิบัติที่มีปฏิกิริยาทางเคมี

ความสำคัญหรือคุณค่าของข่าวยังมีผลต่อการจัดอันดับข่าวด้วย โดยข่าวที่อยู่ในอันดับต้นๆ หรือช่วงเบรคแรกข่าวถือเป็นดัชนีบ่งบอกถึงความสำคัญของข่าวนั้นๆ เพราะจะเป็นรู้กันว่าข่าวที่ขึ้นอันดับแรกมีความสำคัญหรืออยู่ในความสนใจของคนทั่วไปในวันนั้นหรือเวลานั้น ข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศที่ถูกแยกไปออกอากาศรวมกับข่าวในประเทศหรือช่วงต้นของเบรคข่าวโดยไม่ถูกวางไว้ในคอลัมน์ข่าวต่างประเทศเหมือนที่เคยปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นข่าวที่มีเนื้อหากระทบความรู้สึกหรือความเป็นอยู่ของคนหมู่มาก ข่าวสิ่งแวดล้อมที่พบว่าอยู่ในอันดับต้นๆ ของช่วงเบรคข่าวมักเป็นข่าวภัยพิบัติทางธรรมชาติครั้งใหญ่ๆ เช่น แผ่นดินไหวในไต้หวันเมื่อช่วงต้นเดือนกันยายน 2542 หรือข่าวที่ส่งผลกระทบต่อคนทั่วโลกอย่างข่าวการพบสารพิษในอาหารในเบลเยียมเมื่อช่วงเดือนมิถุนายนปีเดียวกัน

ขณะที่ข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศประเภทความน่ารักรักษาของสัตว์ ความเคลื่อนไหวขององค์กรสิ่งแวดล้อม และการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ พบว่าไม่เคยถูกหยิบยกขึ้นมานำเสนอในอันดับแรกๆ ทั้งที่แหล่งข่าวส่งมาบ่อยครั้ง ซึ่งข่าวเหล่านี้จัดเป็นข่าวประเภท soft news ที่ควรจัดอยู่ในอันดับท้ายๆ เพื่อสร้างความบันเทิงแก่คนดูที่อาจรู้สึกเครียดจากข่าวประเภท hard news ที่ถูกรวมไว้อยู่ในอันดับต้นๆ

กล่าวได้ว่าคุณค่าของข่าวหรือความสำคัญของเหตุการณ์เป็นปัจจัยสำคัญต่อการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ โดยหากข่าวสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ข่าวนั้นจะถูกคัดเลือกออกอากาศ และการนำเสนอบางครั้งอาจถูกจัดอยู่ในอันดับต้นของเบรคหรืออาจถูกวางไว้ในอันดับแรก

4. การนำเสนอข่าวของโทรทัศน์คู่แข่ง

การนำเสนอข่าวต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องไม่ได้มีการแข่งขันกันสูงเหมือนกับการนำเสนอข่าวภายในประเทศเนื่องจากส่วนใหญ่ได้รับวัตถุดิบข่าวจากแหล่งข่าวเดียวกัน แต่กระนั้นไม่ได้หมายความว่าไม่มีการแข่งขันการทำข่าวต่างประเทศ การช่วงชิงความเร็วในการนำเสนอ

ข่าว การตรวจดูประเด็นข่าวต่างประเทศจากช่องอื่น รวมทั้งการนำเสนอข่าวตามกระแสล้วนเป็นการบ่งบอกถึงสภาพการแข่งขันการนำเสนอข่าวต่างประเทศของโทรทัศน์ไทยได้ชัดเจน โดยเฉพาะประเด็นที่มีผลกระทบต่อโลกหรือต่อประเทศไทยที่มีการโยกข่าวดังกล่าวเข้าไปรวมกับข่าวในประเทศเพื่อออกอากาศในช่วงต้นหรือเบรกแรกพร้อมกับการขยายผลด้วยการติดต่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการในไทย นอกจากนี้ก็มีการตรวจสอบความถูกต้องกันเอง มีการเทียบประเด็นข่าวตนเองกับข่าวของช่องอื่น

“...ข่าวส่วนใหญ่โดยภาพรวมแล้ว ผมไม่ค่อยมีเวลาดูเท่าไร แต่ไม่ใช่ว่าไม่ดูเลย ก็คือว่าเราก็มี monitor ข่าวช่องอื่นตลอดเวลาอยู่เหมือนกัน เวลาเล่นข่าวแต่ละวัน ก็ดูว่าคนอื่นเขาเล่นอะไรบ้าง แต่ถ้าดูแล้วก็ไม่มีช่องไหนที่ดูโดดเด่น แต่ว่าเราก็พยายามทำให้มันโดดเด่นขึ้นมา เราเน้นความรู้สึก เน้นเรื่องข้อเท็จจริงค่อนข้างมาก คือเราจะมีเจ้าหน้าที่คอย monitor ดูทุกช่องว่า วันนี้ไม่เฉพาะข่าวสิ่งแวดล้อมข่าวอื่นๆเขาจะเล่นข่าวไหนกับประเด็นไหนกัน แล้วเราก็วิเคราะห์ข่าวว่า เอ๊ะวันนี้เราจะฉีกแนวกว่าเขาหรือให้ลึกกว่าเขาได้ยังไง...”(ชิบ จิตนิยม, สัมภาษณ์ 16 ธันวาคม 2542)

“...ดูช่องอื่นบ้าง แต่ไม่เชิงแรงจะดูว่าเขาแปลกถูกหรือเปล่านั้นก็จะเช็คตัวเราเองว่าแปลกถูกหรือเปล่าเอ๊ะ เขาแปลกไม่เหมือนเรา กลับไปดู script เอ๊ย! เราแปลกถูกแล้วนี่หว่าเขาผิด...”(ลักษณะสมบุรณ์ทรัพย์, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2543)

“...ทุกช่องคงเป็นเหมือนกันคือดูแนวช่องอื่น ต้องระวังเพื่อนบ้านเหมือนกัน เราต้องดูทิศทางเพื่อนบ้านว่าไปทางไหนเราต้องคอยดูให้ดูว่าเขาเสนออย่างไร แนวทางเขาเราต้องติดตามทั้งเขาและเราด้วย ให้รู้เรารู้เขา...”(คุณเนติ แก้วเคน, สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2542)

ลักษณะการกลัว “ตกข่าว” ของทีมข่าวต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ สามารถบ่งบอกถึงสภาพการแข่งขันการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศได้ดีอีกทางหนึ่ง ซึ่งลักษณะการกลัวตกข่าวเห็นได้จากการนำเสนอข่าวตามกระแสเป็นหลัก สถานีหลายช่องที่มีเวลาการนำเสนอข่าวน้อยจะใช้วิธีการเขียนข่าวสิ่งแวดล้อมแบบสรุปใจความ ส่วนใหญ่ข่าวสิ่งแวดล้อมประเภทพิบัติทางธรรมชาติจะถูกนำเสนอในลักษณะนี้ คือเน้นถึงผลของปัญหาซึ่งจะบอกเล่าแต่เรื่องมูลค่าความเสียหายของทรัพย์สินและจำนวนคนตายเพราะสามารถบอกเล่าในเวลาอันน้อยนิดได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะสถานีไม่ต้องการถูก

มองว่า “ตกข่าว” ซึ่งสถานีที่มีการนำเสนอข่าวลักษณะนี้ได้แก่ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 และช่องไอทีวี ขณะที่ช่อง 9 และช่อง 11 มีเวลาการนำเสนอข่าวต่างประเทศมากพอที่จะไม่ต้องสรุปข่าวสั้นเพื่อบีบให้ข่าวออกในปริมาณมาก ดังนั้นข่าวสิ่งแวดลอมต่างประเทศทุกประเภทของช่อง 9 และ 11 จึงมีความยาวข่าวประมาณ 0.45-1 นาที

ข่าวสิ่งแวดลอมต่างประเทศที่มีลักษณะแข่งขันในการนำเสนออีกประเภทหนึ่งคือข่าวที่ไม่ได้อยู่ในกระแสแต่มีลักษณะการเกิดฉับพลัน การแข่งขันในลักษณะนี้จะออกมาในแง่การแข่งชิงความเร็วออกอากาศ สังเกตได้จากการที่ช่อง 7 มักมีข่าวแผ่นดินไหวในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านพร้อมภาพกราฟิกขึ้นแทรกในช่วงเบรคข่าวสั้นบ่อยครั้ง

สรุปได้ว่าการแข่งขันระหว่างช่องทำให้ทีมข่าวต่างประเทศของโทรทัศน์ต่างหากกลยุทธ์เพื่อสร้างความแตกต่างในการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดลอมต่างประเทศของตนเองเพื่อช่วงชิงคนดูให้ได้มากที่สุด การนำเสนอข่าวสิ่งแวดลอมต่างประเทศจึงมีลักษณะทั้งสรุปใจความสั้นๆ เพื่อลดขั้นตอนการผลิตที่จะทำให้การนำเสนอล่าช้า และแยกเป็นข่าวเดี่ยวกรณีเป็นข่าวที่ส่งผลกระทบต่อคนหมู่มาก

นอกจากนี้การแข่งขันทางโทรทัศน์เป็นการแข่งชิงความเร็วออกอากาศ ยิ่งเป็นข่าวหรือเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นหรือเกิดแบบเฉียบพลันซึ่งมีความสดและความใหม่ของเหตุการณ์ ข่าวนั้นก็จะถูกคัดออกอากาศทันที ทำให้ข่าวสิ่งแวดลอมประเภทที่เกิดขึ้นทันทีทันใดและส่งผลกระทบร้ายเป็นวงกว้าง เช่น ข่าวจำพวกพายุหะหรือภัยพิบัติจากธรรมชาติ ได้รับการคัดเลือกออกอากาศเป็นหลัก

ปัญหาและอุปสรรคในการนำเสนอเนื้อหาสิ่งแวดลอม

1. ปัญหาทางเทคนิค

ข่าวสิ่งแวดลอมต่างประเทศส่วนใหญ่ถูกหยิบยกขึ้นมานำเสนอเพราะภาพข่าวที่สามารถสร้างความสนใจให้แก่คนดู ภาพเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ข่าวต่างประเทศคิดว่าตื่นเต้น สร้างความระทึก สลด หรือปลาบปล้มแก่คนดูจึงมักได้รับการคัดเลือกออกอากาศเพราะเชื่อว่าจะสามารถดึงดูด

ความสนใจจากคนดูได้ สังเกตได้จากภาพข่าวที่แต่ละช่องนำเสนอมักเกี่ยวเนื่องอยู่กับภาพความรุนแรงจากภัยธรรมชาติ ภาพการช่วยเหลือปลาวาฬเกยตื้นลงทะเล ภาพการผ่าตัดสัตว์ที่เจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ ภาพการฆ่าแมวน้ำในแคนาดา ความสามารถพิเศษของสัตว์แสนรู้ ข่าวต่างประเทศประเด็นสิ่งแวดล้อมที่เนื้อหาพร้อมภาพข่าวเหล่านี้มักถูกหยิบยกเข้าไปวางอยู่ในข่าวอันดับต้นๆ โดยขึ้นอยู่กับระดับความน่าสะเทือนใจหรือประทับใจ

“...ข่าวพวกนี้ที่ออกข่าวแรกหรือเบรกแรกเยอะ บางทีมันเป็นข่าวที่ไม่ได้ส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงหรือใหญ่โตอะไรหรอก แต่เพราะข่าวนั้นภาพมันสวย ภาพเด็กจมนโคลนอย่างนี้สมมติ นะสะพานหามาตคนกำลังช่วยภาพอะไรที่มันเป็น accident มันกินใจคนนะ ภาพที่มันคาดไม่ถึงนี้ บางทีขึ้นข่าวแรกด้วยซ้ำไปก็มีภาพที่มันหาดูยากภาพที่คนคาดไม่ถึงเราก็กินเล่น...” (ชิบ จิตนิยม, สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2542)

การที่เจ้าหน้าที่ต่างประเทศหยิบยกเอาภาพข่าวขึ้นมานำเสนอ นอกจากจะเชื่อว่าคนดูพอใจแล้ว ยังมีเหตุผลเพื่อต้องการโน้มน้าวให้บก.สถานีหรือบก.ประจำวันอนุมัติออกอากาศ เพราะหากประเด็นข่าวสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีน้ำหนักหรือความน่าสนใจ อาจถูกบก.สถานีหรือบก.ประจำวันพิจารณาตัดทิ้งได้แม้ว่าเวลาการนำเสนอต่างประเทศโดยรวมไม่เกินหรือส่งผลกระทบต่อข่าวในประเทศ โดยที่ทีมข่าวต่างประเทศเชื่อว่าการเลือกแปลและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมที่มีภาพที่น่าสนใจจะไม่ถูกสกัดกั้นหรือตัดทิ้งกลางอากาศเพราะอิทธิพลของภาพจัดเป็นสีสันของการนำเสนอ

“...มันก็ขึ้นอยู่กับลักษณะการเสนอ ข่าวขึ้นหนึ่งบางที่คุณสามารถเขียนได้น่าสนใจหรือน่าเบื่อ วิธีการมันควรจะเติมสีสันตรงนั้นเหมือนกับต้องการจะขายข่าวคือหน้าที่ของบก.แต่ละสายเหมือนคนเอาสินค้ามาขายพยายามชูจุดเด่นให้ได้ว่าของฉันดีอย่างงั้นนะของฉันน่าสนใจอย่างงี้ ทำไมมันถึงเป็นอย่างงั้นนอกจากประเด็นดีแล้วนะต้องภาพสวยด้วย ภาพสีอื่นจะมาก่อนเลย คือข่าวอะไรก็ตามที่ส่งผลกระทบต่อโลกตรงนั้นถือว่าสำคัญเหมือนกัน แต่ถ้าข่าวนั้นประเด็นไม่ค่อยดีแต่ภาพดีก็เสนอเพราะยึดหลักที่เราเป็น TV ต้องพยายาม show ภาพ คือหนึ่งที่ขบอกว่าที่เลือกตรงนั้นเพราะภาพด้วย อันดับแรกเลยเป็นเรื่องของภาพเพราะถ้าเป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อมเราจะจูงใจบก.ได้ไม่มากเท่าไร โอเค! กลุ่มกรีนพีซสู้มาเท่าไรภาพพวกนี้มีให้เห็นถมไป มันมีค่อนข้างบ่อยการต่อสู้ระหว่างเรื่อชนกาก็มันตภาพรังสีหรืออะไรก็ตามมีการประท้วงแบบนี้บ่อยแต่ตรงนี้ขบอกว่าเป็นเรื่องของ

ภาพ ภาพการต่อสู้ ภาพการฉีดน้ำเข้าใส่หรือภาพบนเรือที่เขาเจ็อนปลาวาฬและแก้เกี่ยวกับเอาปลาไป ทดลองภาพมันจูงใจ ส่วนใหญ่คือภาพถ้าเป็นเรื่องสิ่งแวดล้อมนะ TV มันหนีไม่พ้น (สุกัญญา รงมี, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2543)

นอกจากประเด็นข่าวสิ่งแวดล้อมนั้นจะน่าสนใจและมีความสำคัญแล้ว ภาพข่าวของ เหตุการณ์ก็เป็นปัจจัยสำคัญต่อการที่จะทำให้บรรณาธิการปล่อยหรือไม่ปล่อยข่าวนั้นออกอากาศ โดย ข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศที่มีภาพเหตุการณ์ตื่นเต้น หรือกินใจจะมีโอกาสถูกคัดเลือกออกอากาศสูง

"...ข่าวสิ่งแวดล้อมก็อย่างที่ว่าเราจะต้องดูว่ามีภาพหรือเปล่าพูดกันตามตรงว่าเราไม่ได้ เน้นข่าวสิ่งแวดล้อมที่เน้นก็พวกการเมือง เศรษฐกิจอะไรพวกนี้ ไซ้ สิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องของทุกคนเกี่ยวข้อง กับทุกคนอยู่แล้ว แต่อย่างที่เราพูดบางทีมันไม่มีภาพฝรั่งมันไม่ส่งมาเราก็ไม่รู้จะทำยังไงนั้นล่ะปัญหา ไม่ใช่เราไม่ให้ความสำคัญแต่ว่าถ้ามันไม่มีภาพบางครั้งเราก็จนปัญญาไม่รู้จะทำยังไง แต่ถ้าเป็นข่าว ใหญ่จริงเราก็ต้องดันทุรังหาภาพจากที่ dub ข่าวลงไปหรือภาพกราฟิกลงไป ถ้าเป็นข่าวเล็กๆ ก็ต้องทิ้ง ไปยิ่งถ้าไม่มีภาพมาแถมข่าวเล็กๆ ด้วยนี้ไม่ต้องพูดถึงเลย..."(วันชัย รุจาวงศ์สันติ, 20 มกราคม 2543)

การมีภาพข่าวสิ่งแวดล้อมมีผลทำให้เจ้าหน้าที่ตัดสินใจแปลและตัดต่อภาพข่าวนั้นออก อากาศง่ายขึ้นเพราะไม่ต้องเสียเวลาในการค้นหาภาพเก่าหรือทำกราฟิกเว้นแต่ข่าวสิ่งแวดล้อมนั้นมี คุณค่าหรือความสำคัญสูง เช่น แผ่นดินไหว หรือโรงงานนิวเคลียร์ระเบิด เป็นต้น ดังนั้น ข่าวสิ่งแวดล้อม ต่างประเทศที่มีภาพข่าวซึ่งอาจจะ เป็นภาพเก่า (file) หรือภาพใหม่จะมีโอกาสถูกเลือกแปลออกอากาศ มากกว่าข่าวสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีภาพ

2. ปัญหาเรื่องเวลาออกอากาศ

การนำเสนอข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์ ซึ่งมีลักษณะแบบรวมประเด็น คอลัมน์ข่าวหรือ ช่วงข่าวจึงช่วงข่าวต่างประเทศซึ่งบรรจุประเด็นข่าวต่างๆ รวมกัน ไม่แยกเป็นช่วงการเมืองต่างประเทศ ช่วงข่าวสังคมต่างประเทศ หรือช่วงข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศเหมือนกับการนำเสนอข่าวในประเทศ ประเด็นข่าวต่างประเทศแต่ละประเด็นที่จะเบียดกันขึ้นมานำเสนอในเวลาที่มืออยู่อย่างจำกัด จึง ต้องมีลักษณะโดดเด่น น่าสนใจพอที่จะดึงดูดความสนใจของนายประจักษ์ให้คัดเลือกและนำเสนอ

ข่าวนั้นๆ ซึ่งส่งผลต่อการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศด้วย โดยหากข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศไม่มีประเด็นน่าสนใจ และไม่มีภาพด้วยก็ยากที่จะผาดานประเด็นข่าวต่างประเทศอื่นๆ ออกมาได้ ปัญหาเวลาข่าวต่างประเทศที่มีอยู่อย่างจำกัดจึงจำกัดขอบเขตข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศให้อยู่แต่เรื่องที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อคนแบบคาดไม่ถึงเท่านั้น ซึ่งข่าวสิ่งแวดล้อมลักษณะนี้ส่วนใหญ่เป็นข่าวเกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติเพราะมีภาพข่าวที่ตื่นเต้นระทึกใจ

3. ปัญหาด้านบุคลากร

ผู้วิจัยพบว่าสถานีที่มีบุคลากรเพียงพอและมีการแบ่งงานกันทำที่เป็นสัดส่วนจะมีการกระจายตัวของประเด็นข่าวที่น่าสนใจอยู่มาก เช่นเดียวกับประเด็นข่าวสิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้กระจุกตัวอยู่เฉพาะข่าวภัยพิบัติจากธรรมชาติเพียงอย่างเดียวแต่จะมีการผสมผสานข่าวให้เกิดความหลากหลายเนื่องจากมีบุคลากรภายในแผนกช่วยกันแปลนอกเหนือจากผู้แปลที่ต้องอยู่เวรประจำ

ขณะที่สถานีที่มีบุคลากรจำกัด ข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศที่แปลออกอากาศส่วนใหญ่เป็นข่าวภัยพิบัติจากธรรมชาติ ข่าวการประท้วงของกลุ่มกรีนพีซและข่าวที่สิ่งแวดล้อมที่อยู่ในกระแสความสนใจของคนทั่วไปในเวลานั้นเพราะศัพท์ง่าย มีความคุ้นเคยกับข่าวทำนองนี้ ทำให้ไม่ต้องเสียเวลาในการแปล เพราะหากข่าวที่เสียเวลาในการแปลผู้แปลจะเกิดอาการลนและจะเกิดอาการล่าในการแปลข่าวต่อไปซึ่งหากมีบุคลากรเพียงพอปัญหาเรื่องนี้จะไม่เกิดขึ้นเพราะผู้แปลไม่ต้องคอยพะวงเรื่องข่าวที่จะออกอากาศในเบรคหรือช่วงเวลาข่าวต่อไปเนื่องจากมีเพื่อนร่วมงานช่วยแปล

4. ปัญหาด้านเครื่องมืออุปกรณ์

การทำงานภายในแผนกข่าวต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ที่มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการติดต่อภาพหรือการทำงานภายในแผนกครบครัน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ จะมีการแบ่งแยกงานกันทำเป็นสัดส่วนระหว่างการแปลกับการติดต่อภาพ เช่น ช่อง 3, 7, 9 และไอทีวี และพบว่าเจ้าหน้าที่ไม่ค่อยมีปัญหาในการทำงาน และส่งผลให้เจ้าหน้าที่แผนกข่าวต่างประเทศมีทัศนคติที่ดีต่อการแปลข่าว ไม่อารมณ์เสียและมีสมาธิต่อการแปลข่าวที่ยากจำพวกข่าวสิ่งแวดล้อมที่มีคำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์หรือ

ชาวเบาสมองจำพวกชาวความน่ารักของสัตว์ ขณะที่ช่องที่ปัญหาเรื่องการแย่งเครื่องตัดต่อภาพจะให้ความสนใจเรื่องข่าวสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในกระแสขณะนั้นเป็นหลักหรือข่าวสิ่งแวดล้อมจำพวกข่าวภัยพิบัติจากธรรมชาติเพราะใช้เวลาการแปลหรือถอดความเร็วทำให้มีเวลาเหลือพอที่จะไปเข้าคิวรอตัดต่อภาพ

5. ปัญหาความร่วมมือภายในองค์กร

สถานที่ที่มีความร่วมมือกันสูงภายในฝ่ายข่าวจะมีลักษณะการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับข่าวที่เกิดขึ้นในประเทศ มีการขยายผลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในข่าวกรณีข่าวสิ่งแวดล้อมนั้นมีผลกระทบต่อไทยหรือเผชิญกับสภาพการณ์เดียวกัน เช่น เหตุการณ์ควันพิษจากไฟป่าในอินโดนีเซียในช่วงปลายปี 2540

การขาดความร่วมมือกันในการเสนอข่าวโดยเฉพาะแผนกข่าวต่างประเทศกับแผนกข่าวในประเทศส่วนใหญ่มีปัญหาจากการขาดการประสานงานที่ดีของบก.สถานีหรือบก.ประจำวัน เนื่องจากบก.สถานีหรือบก.ประจำวันจะเป็นผู้ติดตามประเด็นข่าวตลอดทั้งวันและรู้ว่าจะต้องจัดกลุ่มข่าวอย่างไร มีการนำเสนอข่าวต่างประเทศรวมกับข่าวในประเทศหรือไม่กรณีเหตุการณ์นั้นเกี่ยวข้องกับคนไทย ซึ่งเมื่อขาดการความร่วมมือทำให้การนำเสนอข่าวไม่น่าสนใจ ข่าวที่นำเสนอจะเป็นลักษณะการนำเสนอแบบผิวเผิน ไม่มีความต่อเนื่องของเหตุการณ์ที่จะเพิ่มน้ำหนักให้ข่าวนั้นสำคัญขึ้นมาได้ และทำให้การนำเสนอข่าวต่างประเทศกับข่าวในประเทศแยกส่วนกันอย่างชัดเจน ไม่มีความเชื่อมโยงหรือเกี่ยวข้องกันอย่างที่ควรจะเป็น โดยผู้วิจัยพบว่าสถานีโทรทัศน์ที่มีปัญหาเรื่องความร่วมมือระหว่างข่าวต่างประเทศกับข่าวในประเทศ ได้แก่ ช่อง 5 ช่อง 9 และช่อง 11

"...ข่าวในประเทศเขาก็จะทราบนะว่าในแต่ละวันจะมีข่าวอะไรที่สำคัญและสมควรที่จะเอาไปเป็นข่าวแรกซึ่งเราก็ยินดีจะให้แต่บางทีให้ไปแล้วเขาเอาไปแบบที่ไม่ได้ตามต่อคือเอาขึ้นไปปะตรงหัวแล้วเขาก็ไม่ตามเพื่อทำให้ข่าวนั้นมีความสำคัญ ไม่เกี่ยวข้องกันอย่างขงอื่นดูเล่นเป็นเรื่องเดียวกันดูว่าประสานงานกันดี บางทีเราเปิดประเด็นให้แล้วเขาไม่ได้ไปขยายผลจะจบแค่นั้นคิดว่าประสานไม่ดี ทำให้บางครั้งหวงข่าวไม่ให้เพราะเขาไม่ได้ไปทำให้ดีขึ้นแน่ๆ ไม่อยากให้ อายากเก็บเอาไว้ออกของเราเอง..." (สุพัฒน์พงศ์ ประชาศรี, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2543)

"...บางครั้งมันแล้วแต่บก. บางทีบก.มันไม่ค่อยได้เรื่อง ชี้เกี่ยจ บางทีเสนอไปมันน่าจะออก
 ยั่งยืนนะ เขาก็บอกเอาไปเหอะไปออกต่างประเทศแล้วกัน ก็ โอเค เราไม่ต้องทำอะไรมากมาย ชาวของ
 เราก็คงออกในช่วงเราจะได้ไม่ยุ่ง จริงๆ ไม่น่าจะมีปัญหานั้นเพราะเราแปลให้แต่คงเพราะเขาไม่
 อยากรมานั่งรวมชาวด้วย..." (กึ่งกาญจน์ มุลนิลตา, สัมภาษณ์ 2 มีนาคม 2543)

แนวโน้มการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ

คุณชิบ จิตนิยมให้ความเห็นว่าสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมโลกรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จึงเชื่อว่า
 สำนักข่าวโลกจะหันมาให้ความสำคัญและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นเพื่อเป็น
 การเตือนภัย ขณะที่คุณวันชัย รุจาวงศ์สันติมีความเห็นว่าแนวโน้มการนำเสนอข่าวจะยังคงรูปแบบ
 เดิมๆ คือนำเสนอเฉพาะข่าวที่อยู่ในความสนใจของผู้คน และเห็นว่าถ้าข่าวสิ่งแวดล้อมไม่เด่นหรือ
 สำคัญจริงๆ คนก็ยังให้ความสนใจน้อย

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยเห็นว่าอดีตมนุษย์ให้ความสำคัญกับความเสียหายหรือการสูญเสียชีวิต
 และทรัพย์สินเป็นเกณฑ์วัดจากปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่จึงทำให้คนสนใจแต่ผลของปัญหามาก
 กว่าสาเหตุและมักแก้ไขปัญหาในลักษณะชั่วคราวคือรอให้ปัญหาเกิดก่อนจึงแก้ไขตามที่หลัง
 ข่าวสิ่งแวดล้อมในสมัยก่อนจึงมักเป็นข่าวประเภทภัยพิบัติทางธรรมชาติ และภัยพิบัติที่มีปฏิกริยาทาง
 เคมี เช่น น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ เป็นต้น

แต่จากการที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายหนักขึ้นจนยากจะ
 แก้ไขได้ในเวลาอันรวดเร็ว มนุษย์จึงเริ่มมองหาวิธีป้องกันมากกว่าแก้ไขและหนทางเดียวที่จะทำให้คน
 เกิดความร่วมมือเพื่อช่วยกันป้องกันสภาพแวดล้อมก็คือการรณรงค์ให้เกิดความเข้าใจถึงสาเหตุและ
 ผลของปัญหาสิ่งแวดล้อม ดังนั้นประเด็นข่าวสิ่งแวดล้อมที่เน้นความเสียหายหรือผลกระทบอย่างเดีย
 ก็ขยายขอบเขตครอบคลุมถึงสาเหตุของปัญหามากขึ้น แนวคิดเรื่องสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นเรื่องการ
 รณรงค์ขององค์กรอนุรักษ์ การรายงานสภาพแวดล้อม ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ จึงเริ่ม
 เป็นประเด็นที่คนให้ความสนใจมากขึ้น จึงเชื่อว่าในอนาคตข่าวสิ่งแวดล้อมลักษณะนี้จะทวีจำนวนมาก
 ขึ้นควบคู่กับการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมประเภทภัยพิบัติจากธรรมชาติและภัยพิบัติที่มีปฏิกริยาทาง
 เคมี

นอกจากนี้ คนไทยเริ่มตื่นตัวเรื่องสิ่งแวดล้อมกันมากขึ้น เห็นได้ชัดเจนจากการที่ชุมชนระดับหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรื่องการอนุรักษ์ เช่น ป่าชุมชน หรือการรวมตัวคัดค้านการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะชานเมืองกรุงเทพมหานครจนถึงขั้นปิดถนนบางนา-ตราดเมื่อ 2-3 ปีก่อน เพราะเกรงว่าจะก่อให้เกิดมลพิษสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน รวมทั้งการก่อตั้งกลุ่มองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น โครงการตาวิเศษหรือแม้แต่การนำชื่อเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาตั้งเป็นชื่อสถานีวิจัย เช่น สถานี green wave แสดงถึงกระแสความสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมของคนไทยได้ดี และส่งผลต่อการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศด้วย

การนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศควบคู่กับเหตุการณ์ในประเทศนับวันจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเพื่อตอกย้ำว่าขณะที่ไทยประสบปัญหาเหล่านี้ ประเทศต่างๆ ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมลักษณะใดบ้างและมีปัญหามาจากสาเหตุใด ซึ่งจะเป็นการโน้มน้าวให้คนไทยเข้าใจถึงสาเหตุและผลของปัญหามากขึ้น และเนื่องจากข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศส่วนใหญ่มาจากประเทศพัฒนาแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจจะอ่อนบทเรียนแก่ประชาชนในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อหาวิธีป้องกันหรือวิธีการจัดการสภาพแวดล้อมในประเทศได้ดี ฉะนั้นแนวโน้มการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศจะมีมากขึ้นโดยประเด็นข่าวสิ่งแวดล้อมในรูปแบบการเตือนภัยหรือแนวคิดเรื่องสิ่งแวดล้อมจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นด้วย